

KUNSTZINNIGE VORMING – BEELDENDE VORMING

Kerdoel 1: De leerlingen leren ideeën, ervaringen en gevoelens uitdrukken in een beeldend werkstuk.

1.1. Expressie met materialen

Kerdoel 2: De leerlingen leren de beeldende aspecten: kleur, vorm, ruimte, textuur en compositie gebruiken in een werkstuk.

2.1. Beeldende aspecten in het platte vlak (tekenen)

2.2. Knutselen

Kerdoel 3: De leerlingen leren de beeldende mogelijkheden van materialen en technieken onderzoeken en toepassen in hun eigen werk. Daarbij leren ze de benodigde (aangepaste) gereedschappen op een veilige manier gebruiken.

3.1. Materialen en technieken

Kerdoel 4: De leerlingen leren kijken naar- en praten over werkstukken van zichzelf en anderen (medeleerlingen, kunstenaars, vormgevers).

4.1. Werkstukken bekijken

Kerdoel 1: De leerlingen leren ideeën, ervaringen en gevoelens uitdrukken in een beeldend werkstuk.

Niveau	1	2	3	4
1.1. Expressie met materialen	<ul style="list-style-type: none"> - Speelt ongericht met materialen als nat zand, vingerverf en potlood 	<ul style="list-style-type: none"> - Slaat, trekt, klapt, en duwt ongericht met brooddeeg - Drukt zijn hand af in nat gips 	<ul style="list-style-type: none"> - Slaat, trekt, klapt en duwt ongericht met fimoklei - Rolt ongericht brooddeeg met platte hand 	<ul style="list-style-type: none"> - Rolt ongericht fimoklei met platte hand
	<ul style="list-style-type: none"> - Slaat, trekt, klapt en duwt met (harde) grijze klei - Maakt een eigen fantasietekening met materiaal als vetkrijt 	<ul style="list-style-type: none"> - Zet een vooraf bedacht idee op papier met materiaal als waterverf - Bedenkt vooraf wat hij wil maken en blijft bij zijn idee (ik ga een huis maken, dit is een huis) 	<ul style="list-style-type: none"> - Tekent dingen vanuit eigen ervaring als vervoersmiddelen en dieren met materialen als potlood, vetkrijt, verf 	<ul style="list-style-type: none"> - Zoekt een voorbeeld om een eigen idee beter uit te drukken in een werkstuk (plaatje van een paard) - Maakt een tekening / werkstuk naar aanleiding van een concreet voorwerp
	<ul style="list-style-type: none"> - Maakt een werkstuk met een combinatie van werkelijkheid en fantasie (auto met vleugels) - Zoekt knutselmaterialen die vorm geven aan zijn verbeelding (tandenstokers zijn stekels van egel) 	<ul style="list-style-type: none"> - Beschrijft het effect van het gebruik van verschillende materialen als ecoline, oost-indische inkt, verf, houtskool - Kiest vooraf het meest geschikte materiaal om zijn idee uit te drukken 	<ul style="list-style-type: none"> - Kiest kleuren bij een bepaald gevoel en legt zijn kleurkeuze uit (rood bij vrolijkheid) 	

Kerdoel 2: De leerlingen leren de beeldende aspecten: kleur, vorm, ruimte, textuur en compositie gebruiken in een werkstuk.

Niveau	1	2	3	4
2.1. Beeldende aspecten in het platte vlak (tekenen)	<ul style="list-style-type: none"> - Maakt krabbels (kronkelend over papier) zonder zijn potlood van het papier te halen 	<ul style="list-style-type: none"> - Herkent de kleuren rood, blauw, geel en groen - Pakt één kleur om mee te kleuren die hem voorhanden komt 	<ul style="list-style-type: none"> - Benoemt de kleuren rood, blauw, geel en groen - Maakt spiraalvormige krabbels op papier die op cirkels gaan lijken 	<ul style="list-style-type: none"> - Wisselt van kleur bij het inkleuren van een kleurplaat - Krast horizontaal en verticaal op papier (maakt kruizen)
	<ul style="list-style-type: none"> - Gebruikt juiste kleuren bij nakleuren van voorbeeld uit een kleurboek - Gebruikt cirkels voor van alles in zijn tekening (boom, huis, zon) 	<ul style="list-style-type: none"> - Kleurt binnen de lijnen - Tekent verdeeld over een vel papier - Tekent mens als een koppoter (soort lopend hoofd, benen en armen zitten aan de kop vast) - Tekent herkenbare figuren - Tekent vierkanten bij vierkante objecten (huis) 	<ul style="list-style-type: none"> - Kent namen van de kleuren oranje, bruin, grijs, zwart, wit, roze, paars - Gebruikt objectkleuren (kleuren passend bij de realiteit) - Maakt een kleur lichter of donkerder door hem te mengen met wit of zwart op aanwijzing van de leerkracht - Kleurt egaal een kleurplaat in - Benut de ruimte van het tekenpapier - Brengt symmetrie in tekening (in beide hoeken hetzelfde) - Onderscheidt grove details bij het tekenen van mens en andere figuren (romp, handen en voeten) 	<ul style="list-style-type: none"> - Maakt zelfstandig een kleur lichter of donkerder door hem te mengen met wit of zwart - Weet dingen bewust onder of boven op een blad te tekenen (de zon bovenaan, gras beneden) - Tekent figuren met kleine details (wenkbrauwen, appels in boom, geslachtsdelen) - Tekent figuren in de juiste verhouding (volwassenen langer dan kinderen, kleine handen)
	<ul style="list-style-type: none"> - Mengt met twee primaire kleuren een vooraf bedachte secundaire kleur met voorbeeld - Weet dat er verschillende tinten van kleuren bestaan en gebruikt deze (donkergroen, lichtblauw) - Geeft diepte aan in een tekening door voorwerpen kleiner en hoger op vel te plaatsen als ze verder weg zijn (beginnend perspectief) 	<ul style="list-style-type: none"> - Mengt met twee primaire kleuren een vooraf bedachte secundaire kleur zonder voorbeeld - Maakt kleuren lichter of donkerder met diverse materialen (zachter of harder drukken, meer of minder water bij waterverf) - Tekent kloppend gezichten van opzij (één oog, helft van de mond) - Tekent voorwerpen die voor elkaar staan met overlapping (tekent wat hij ziet) - Tekent eenvoudige stripverhaaltjes 	<ul style="list-style-type: none"> - Mengt met drie kleuren een vooraf bedachte kleur met voorbeeld (rood, blauw en wit = lichtpaars) - Past contrastkleuren toe om aspecten in een tekening te benadrukken - Gebruikt allerlei onderwerpen in zijn tekening buiten zijn directe omgeving (planeten, bergen) - Tekent voorwerpen die voor elkaar staan met overlapping (Tekent uit het hoofd, maakt realistische voorstellingen) - Tekent eenvoudige vormen (kubus) in perspectief 	<ul style="list-style-type: none"> - Mengt met drie kleuren een vooraf bedachte kleur zonder voorbeeld (rood, blauw en wit = lichtpaars) - Geeft ruimtelijke verhoudingen aan in een tekening (perspectieftekeningen) - Tekent een voorwerp na vanuit een gezichtshoek (oor van de koffiekop dat niet te zien is vanuit zijn gezichtshoek wordt niet getekend)
9	10	11	12	

Niveau		2	3	4
2.2. Knutselen		- Kneedt nat zand in vormen (hoopjes maken en plat slaan)	- Beplakt een papier met stukjes papier of kosteloos materiaal	- Maakt met brooddeeg verschillende vormen als grote en kleine bollen, dikke en dunne plakken en rollen
	5	6	7	8
	- Maakt met fimoklei verschillende vormen als grote en kleine bollen, dikke en dunne plakken en rollen - Kneedt ongericht (harde) grijze klei - Maakt een bouwsel met wc-rollen en lijm	-- Maakt met (harde) grijze klei verschillende vormen als grote en kleine bollen, dikke en dunne plakken en rollen - Maakt een bouwsel met luciferdoosjes of kurken en lijm	- Maakt een duimpotje door met zijn duim een holletje in klei te drukken - Stelt een vorm samen met kosteloos materiaal als doosjes, kurken en lijm (voertuig) met voorbeeld - Brengt symmetrie in een bouwsel	- Kent de juiste vormen bij objecten en maakt deze globaal na met klei (kop is rond, benen zijn lang en dun) - Maakt een bouwsel met rietjes of lollystokjes en lijm (rond hutje)
	9	10	11	
- Boetseert vierkantjes en kubussen van klei - Maakt bouwsels waarbij hij zelf kosteloze materialen kiest en combineert (vlot van wc-rollen en lollystokjes)	- Maakt met klei specifieke vormkenmerken na van mensen en dieren (olifant met slurf en staart) - Maakt collage door overlappend te plakken en papier halfruimtelijk te verwerken (papier krullen, buigen, vouwen)	- Bevestigt functionele details aan kleiwerken (oor aan kopje) - Bouwt een potje met ringen van klei (opbouwen van holle vormen)		

Kerdoel 3: De leerlingen leren de beeldende mogelijkheden van materialen en technieken onderzoeken en toepassen in hun eigen werk. Daarbij leren ze de benodigde (aangepaste) gereedschappen op een veilige manier gebruiken.

Niveau	1	2	3	4
3.1. Materialen en technieken	<ul style="list-style-type: none"> - Voelt verschillende knutselmaterialen (zoals lijm, verf, water en zand) - Herkent en gebruikt kleurpotloden en stiften - Herkent veel gebruikte knutselmaterialen (schaar, prikpen, kwast, etc.) - Scheurt een vel papier door midden 	<ul style="list-style-type: none"> - Plakt papertjes op waar al lijm op zit - Stempelt met zijn vinger verf op een papier - Maakt vlekken met inkt of verf op stof - Gebruikt veel gebruikte knutselmaterialen (schaar, prikpen, kwast, etc.) - Scheurt een vel papier in een aantal stukken (Handen gebruiken als gereedschap) - Hanteert prikpen (willekeurig) - Opent een schaar zelfstandig (met 1 hand) 	<ul style="list-style-type: none"> - Smeert met plakwastje lijm op een papier dat vastligt op tafel - Gebruikt potlood, kleurpotlood, wasco - Stempelt met zijn vinger op stof - Stempelt met een voorgevormde aardappel op papier - Scheurt een vel papier in kleine stukjes - Prik met prikpen binnen een voorgetrokken cirkel - Opent en sluit een schaar zelfstandig (met 1 hand) - Voert met hulp een eenvoudige, willekeurige rijgsteek uit op harde ondergrond (Omgaan met naald: doorsteken, aantrekken, omdraaien) 	<ul style="list-style-type: none"> - Smeert met plakwastje lijm op papier dat hij zelf vasthoudt - Stempelt met een voorgevormde aardappel op stof - Stempelt met kurk op papier - Scheurt een papier over een voorgetekende lijn doormidden - Prik met prikpen langs / op een voorgetrokken lijn - Maakt doorgaande knipbeweging met 1 hand, zonder papier - Slijpt zijn eigen potloden met een puntenslijper - Voert zelfstandig een eenvoudige, willekeurige rijgsteek uit op harde ondergrond (Omgaan met naald: doorsteken, aantrekken, omdraaien)
	<ul style="list-style-type: none"> - Herkent belangrijkste knutselmaterialen (verschillende soorten verf, papier, kosteloos materiaal, textiel) - Smeert papier op de goede kant met lijm in - Knipt draadjes door - Stempelt met een kurk op stof - Spat met verf (met tandenborstel of zeef) - Scheurt een papier over een voorgetekende lijn in stroken - Scheurt een cirkel uit een papier - Prik een figuur uit langs een lijn, de leerkracht ritst deze uit - Knipt A4 papier doormidden (Gebruik van schaar) - Borduurt met hulp een rechte lijn in rijgsteek op harde ondergrond (Gebruik van naald) 	<ul style="list-style-type: none"> - Benoemt belangrijkste knutselmaterialen (verschillende soorten verf, papier, kosteloos materiaal, textiel) - Plakt stukjes wol/ draad op die hij met lijm heeft ingesmeerd - Vouwt een recht kruis (vier vierkantjes) van een vel papier - Stempelt met propjes papier of stof in verf gedoopt op papier - Krast figuren in kleivormsels met prikkers - Niet papier aan elkaar met nietmachine - Scheurt een cirkel uit een papier over een voorgetekende lijn - Prik een figuur uit langs een lijn en ritst deze uit - Knipt A4-papier doormidden over een voorgetrokken lijn - Borduurt zelfstandig een rechte lijn in rijgsteek op harde ondergrond 	<ul style="list-style-type: none"> - Knipt met een schaar eenvoudige figuren uit (vierkant, cirkel) - Vouwt een schuin kruis (vier driehoeken) van een vierkant papier - Stempelt met verschillende (natuur) materialen (schelpen, stukjes hout, stenen) die hij insmeert met verf - Maakt een eigen stempel van bijv. een aardappel - Borduurt zelfstandig een figuur van rechte lijnen in rijgsteek op harde ondergrond - Borduurt zelfstandig een kruissteek op harde ondergrond 	<ul style="list-style-type: none"> - Vouwt zestien vierkantjes van een vierkant papier - Smeert verf over een sjabloon om papier te sjabloneren - Gebruikt kleigereedschap (kleispatel, toller, mesje) om figuren in de klei te maken (met spatel putjes in klei drukken om ogen te maken) - Geeft aan welke technieken van het werkstuk hij het moeilijkst / gemakkelijkst / leukst vond - Plakt netjes en gericht op een vooraf bepaalde plek - Knipt moeilijke figuren uit (rondingen)
	<ul style="list-style-type: none"> - Knipt met een schaar moeilijke figuren/ plaatjes uit (uit tijdschrift) - Smeert verf over een sjabloon om stof te sjabloneren 	<ul style="list-style-type: none"> - Vouwt een vouwwerkje na - Gebruikt splitpennen om papier en karton te bevestigen 	<ul style="list-style-type: none"> - Vouwt een doosje op basis van 16 vierkantjes - Smeert klei netjes aan als hij een foutje in kleiwerk heeft gemaakt - Maakt een linodruk met voorgesneden linoleum 	<ul style="list-style-type: none"> - Snijdt linoleum uit en maakt afdrukken - Bindt met touw stukjes hout of lege flessen stevig aan elkaar
		5	6	7
	9	10	11	12

Kerdoel 4: De leerlingen leren kijken naar- en praten over werkstukken van zichzelf en anderen (medeleerlingen, kunstenaars, vormgevers).

Niveau							
4.1. Werkstukken bekijken							
5		6		7		8	
<ul style="list-style-type: none"> - Herkent dingen in krabbels/ vormen die hij tekent/ maakt, maar noemt steeds iets anders als hem dit gevraagd wordt (eerst een boom, dan auto) - Maakt duidelijk wat voor werkje hij leuk vindt om te maken 		<ul style="list-style-type: none"> - Houdt vast aan de eerste betekenis van zijn tekening/werkstukje als hem hiernaar gevraagd wordt (boom blijft boom) - Vertelt wat hij van zijn werkstuk vindt - Benoemt waarmee een eigen werkstukje is gemaakt (bijv. karton en lijm of een kwast en verf) - Benoemt waarmee een tekening is gemaakt (bijv. potlood, stift, wasco, krijt) 		<ul style="list-style-type: none"> - Benoemt aan een ander wat hij heeft gemaakt zonder dat hiernaar gevraagd wordt - Kan aangeven welk onderdeel van het werkstuk het beste is gelukt - Geeft aan welke materialen hij het liefst gebruikt 		<ul style="list-style-type: none"> - Laat merken dat hij het werkstuk van de ander mooi/ minder mooi vindt als hem hierom wordt gevraagd - Geeft aan of een tekening van een ander bij hem vrolijk of verdrietig overkomt - Benoemt hoe een werkstuk is gemaakt bij handvaardigheid (met vouwen, kleien, plakken, knippen) - Benoemt hoe een tekening is gemaakt (bijv. met stempelen, kleuren) 	
9		10		11		12	
<ul style="list-style-type: none"> - Laat merken wat hij van het werkstuk van een ander vindt zonder aanmoediging - Vertelt in een paar stappen hoe hij zijn werkstuk heeft gemaakt (de klei moest eerst drogen, toen kon ik hem pas verven) - Is trots op een werkstuk dat hij gemaakt heeft 		<ul style="list-style-type: none"> - Reageert zelf op kritiek op zijn werkstuk - Kijkt naar en praat over overeenkomsten en verschillen tussen eigen en andermans kunstwerken 		<ul style="list-style-type: none"> - Zoekt (passende) werkstukken voor een tentoonstelling uit - Praat over werkstukken waarin ervaringen zijn vormgegeven (bijv. huizen, dieren, mensen, bomen, voertuigen) - Bekijkt beelden in het park/ op straat - Vertelt hoe een kunstwerk in elkaar zit qua techniek 		<ul style="list-style-type: none"> - Richt een tentoonstelling in van eigen werk - Vertelt zijn mening bij een bezoek aan een kunstmuseum, beeld of bouwwerk - Kijkt naar en praat over relaties tussen eigen beeldend werk en het werk van kunstenaars - Benoemt de betekenis van een kunstwerk 	